

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศที่จะพัฒนาได้นั้น จะต้องมีความก้าวหน้าของประชากรเป็นอันดับแรก การศึกษา เป็นสิ่งหนึ่งที่จะสร้างให้ประชากรมีความรู้ความสามารถตลอดจนสร้างความมั่นคงให้แก่ประเทศชาติ ดังที่ ญญ โญ สาร (2521: 18) ได้กล่าวไว้ว่า

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาบุคคลทั้งในด้านจิตใจ นิสัย และคุณสมบัติอย่างอื่น กระบวนการศึกษาเป็นเพียงเครื่องมือที่คนรุ่นหนึ่งให้แก่คนอีกรุ่นหนึ่ง เครื่องมือถ้าไม่นำไปใช้จะไม่เกิดประโยชน์อันใด นอกจากนี้การศึกษายังเป็นเครื่องมืออันสำคัญของรัฐในการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของพลเมือง เพื่อก่อให้เกิดความมั่นคงของรัฐ ตามที่ รัฐต้องการทั้งในด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมือง

การพลศึกษาก็เป็นอีกกระบวนการหนึ่งที่จะพัฒนาคนในชาติให้เป็นผู้มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ รวมทั้งส่งเสริมสร้างสรรค์คุณธรรม และมีสำนึกศีลธรรมไปด้วย ซึ่งก็เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาที่ช่วยส่งเสริมให้กระบวนการศึกษาบรรลุผลยิ่งขึ้น การพลศึกษาของไทย ได้มีการพัฒนามาตลอด ในปัจจุบันนี้การพลศึกษายิ่งทวีความสำคัญมากขึ้น เพราะสภาพของสังคมในปัจจุบันทำให้คนได้มีโอกาสออกกำลังกายน้อยลงทุกที อีกทั้งการเป็นอยู่ก็เต็มไปด้วยการแข่งขันกันตลอดเวลา เมื่อเหตุการณ์ปัจจุบันเป็นเช่นนี้การพลศึกษาจึงมีความจำเป็นกับมนุษย์มากขึ้น ดังที่ อวย เกตุสิงห์ (2518: 2) ได้กล่าวว่า "วิชาพลศึกษาเป็นทั้งยาและอาหารและเป็นอาหารพิเศษที่ทุกคนต้องการ ถ้าขาดการออกกำลังกายก็เช่นเดียวกับการขาดอาหาร" เนื่องจากการเห็นความสำคัญของการพลศึกษาดังกล่าวแล้ว แผนการศึกษาแห่งชาติ

ฉบับพุทธศักราช 2520 ได้กำหนดความมุ่งหมายไว้ในหมวดที่ 1 ข้อ 6 ว่า "ให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีสุขภาพ และอนามัยสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ" (กระทรวงศึกษาธิการ, 2520: 5) นอกจากนี้ในหมวดที่ 6 ข้อ 51 ได้กำหนดไว้ว่า "รัฐพึงจัดการพลศึกษาในทุกระดับการศึกษา และพึงจัดให้แก่ประชาชนโดยทั่วไปด้วย เพื่อเสริมสร้างให้เกิดความสำนึกในคุณค่าของการกีฬา สุขภาพ อนามัย และกิจกรรมการพักผ่อน" (กระทรวงศึกษาธิการ, 2520: 18) ฉะนั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและรับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษา จึงได้จัดหลักสูตรให้มีการเรียนการสอน พลศึกษาและกีฬา เพื่อให้นักเรียนมีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งกายและใจควบคู่กันไปด้วย

วิชาพลศึกษาได้มีผู้ที่เกี่ยวข้องให้ความหมายและความสำคัญไว้ดังนี้

วรงค์ดี เพียรชอบ (2523: 2) กล่าวว่า

พลศึกษาเป็นขบวนการศึกษาอย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการเจริญงอกงาม และมีพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม โดยอาศัยกิจกรรมพลศึกษา ที่ได้เลือกเฟ้นแล้ว เป็นสื่อกลางของการเรียนรู้ ฉะนั้นการพลศึกษาอาจจะแตกต่างจากการศึกษาอย่างอื่นบ้างก็ตรงสื่อกลาง (Medium) ที่นำมาใช้ในการศึกษาหรือการเรียนการสอน โดยจัดประสบการณ์ในด้านกิจกรรมพลศึกษาเพื่อให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมหรือปฏิบัติจริง ๆ และการที่นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ก็เฉพาะต่อเมื่อนักเรียนได้มีส่วนร่วมโดยตรงด้วยตนเองเท่านั้น

จรินทร์ ธานีรัตน์ (2514: 4) ได้สรุปความหมายของการพลศึกษาว่า "คือ การศึกษาแขนงหนึ่งที่ใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวทางกายเป็นสื่อกลางเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย ทางจิตใจ ทางอารมณ์ ทางสังคม และพัฒนาการทางด้านคุณธรรมทางจิตใจ ตลอดจนการเป็นพลเมืองดีด้วย"

ไพฑูรย์ จัยสิน (2513: 139) กล่าวว่า

วิชาพลศึกษาเป็นการศึกษาแขนงหนึ่งที่สามารถสนองวัตถุประสงค์และความมุ่งหมายของการศึกษา กล่าวคือ วิชาพลศึกษาคือวิชาการศึกษาที่ใช้กิจกรรมทางกายหรือการเล่นกีฬา เป็นสื่อของการเรียน ผลจากการเข้าร่วมกิจกรรมจะทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความเจริญ และพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม ซึ่งบรรลุความมุ่งหมายของการศึกษาที่ตั้งไว้

บุควอลเตอร์ (Bookwalter, 1964: 13) กล่าวว่า "พลศึกษาเป็นการศึกษาที่ทำให้เกิดการพัฒนาด้านบุคลิกภาพและการปรับปรุงตัวทางด้านร่างกาย จิตใจและสังคม โดยจัดให้มีการสอนและการเข้าร่วมในกิจกรรมประเภทกีฬา กิจกรรมเข้าจังหวะและยิมนาสติกที่ได้เลือกสรรแล้วตามความต้องการของสังคม"

แนช (Nash, 1948: 54) กล่าวว่า "พลศึกษาเป็นการศึกษาส่วนหนึ่งในกระบวนการศึกษาทั้งหมดและเป็นการศึกษาที่ใช้กิจกรรมเป็นสื่อ เพื่อให้เกิดการพัฒนาการทางกาย ทางสติปัญญา อารมณ์ และสังคม"

การจัดโปรแกรมพลศึกษานั้นก็เพื่อให้นักเรียนทุกคนในโรงเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมพลศึกษาอย่างทั่วถึงกัน จึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและสำคัญมากที่จะส่งเสริมให้การพลศึกษาในโรงเรียนตลอดจนการเรียนการสอนได้บรรลุตามความมุ่งหมายที่ได้กล่าวมาแล้ว โดยโรงเรียนควรจัดโปรแกรมพลศึกษาให้มีการสอนพลศึกษา การแข่งขันกีฬาภายในและระหว่างโรงเรียน การจัดกิจกรรมนันทนาการ และการจัดกิจกรรมพิเศษทางพลศึกษา เพื่อให้เด็กนักเรียนได้มีส่วนร่วมตามความสามารถ ความสนใจและความต้องการ ดังที่ บุควอลเตอร์ และแวนเดอร์สวาก (Bookwalter and Vander-Zwaag, 1969: 5-6) ได้กล่าวว่า

โรงเรียนควรจัดโปรแกรมพลศึกษาให้กับนักเรียน ซึ่งประกอบด้วยการสอนพลศึกษาในชั่วโมงเรียนควรจัดให้กับนักเรียนทุกคน และการจัดการแข่งขันกีฬาภายในและระหว่างโรงเรียน รวมทั้งจัดโปรแกรมนันทนาการให้กับนักเรียนในเวลาว่าง และจัดกิจกรรมพลศึกษาเป็นพิเศษสำหรับนักเรียนผิดปกติ

การจัดโปรแกรมผลศึกษาในโรงเรียนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องอาศัยการจัดโปรแกรมผลศึกษาที่เหมาะสม ให้สอดคล้องกับสถานการณ์และความต้องการของนักเรียนและสังคม และการที่จะจัดโปรแกรมผลศึกษาในโรงเรียนให้ เป็นไปตามเป้าประสงค์ของความมุ่งหมายของการผลศึกษาแล้ว จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ มาช่วยสนับสนุนดังนี้

1. ครูผลศึกษา ถือว่ามีความสำคัญในการจัดโปรแกรมผลศึกษาเป็นอันมากในโรงเรียนควรมีครูผลศึกษาให้เพียงพอ และได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียน บุคลากรที่ทางโรงเรียนมอบหมายให้สอนวิชาผลศึกษาและรับผิดชอบการจัดโปรแกรมผลศึกษานั้น ควรเป็นผู้ที่มีวุฒิทางผลศึกษา เพราะจะเป็นผู้ที่มีหลักในการสอนและการจัดโปรแกรมผลศึกษาได้อย่างถูกต้อง
2. งบประมาณนับเป็นสิ่งสำคัญที่จะขาดเสียมิได้ ควรจะมีให้เพียงพอต่อการจัดโปรแกรมผลศึกษา งบประมาณในโรงเรียนอาจจะได้มาจากเงินบำรุงการศึกษา เงินค่ากิจกรรมนักเรียน เงินของสมาคมครูผู้ปกครองหรือจากสมาคมศิษย์เก่า โปรแกรมผลศึกษาจะสำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดีก็ต้องมีงบประมาณมาสนับสนุน
3. อุปกรณ์ผลศึกษา และอุปกรณ์กีฬา เป็นส่วนประกอบสำคัญในการเรียนการสอนและการจัดโปรแกรมผลศึกษา จำนวนอุปกรณ์ในโรงเรียนควรมีให้เพียงพอและอยู่ในลักษณะที่ใช้การได้ดีและมีความปลอดภัย เพราะถ้าขาดอุปกรณ์แล้ว การเรียนการสอนและการจัดโปรแกรมผลศึกษาจะดำเนินไปไม่สะดวก หรืออาจดำเนินการไม่ได้เลย
4. สถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวก ควรจะมีให้เพียงพอกับโปรแกรมผลศึกษาในโรงเรียน ซึ่งได้แก่ห้องทำงานของครูผลศึกษา ห้องเก็บอุปกรณ์ สนามกลางแจ้ง สนามในร่ม ห้องเปลี่ยนเครื่องแต่งกาย สถานที่ทำความสะอาดร่างกาย ที่ต้มน้ำ และห้องน้ำ ห้องส้วม สิ่งเหล่านี้ควรจัดให้ถูกหลักสุขาภิบาล สะอาด ปลอดภัย และใช้งานได้ดีตามลักษณะ
5. การจัดและดำเนินการ มีการจัดแบ่งเวลาเรียนให้เหมาะสมและเพียงพอ กับบทเรียนผลศึกษาตามที่กำหนดไว้ในตารางสอน โรงเรียนไม่ควรนำคาบเรียนวิชาผลศึกษาไปใช้สอนวิชาอื่นที่คิดว่าเป็นวิชาที่สำคัญกว่าหรือให้นักเรียนไปช่วยทำงานอย่างอื่น ทำให้ขาดคาบเรียนวิชาผลศึกษาไป ซึ่งหมายถึงขาดกิจกรรมอันจำเป็นที่ร่างกายต้องการประจำสัปดาห์ไป และรวมถึงการวางแผนการผลศึกษาที่ชัดเจนว่าในภาคการศึกษาหนึ่ง ๆ ควรจัดโปรแกรม

ผลศึกษาอะไรบ้างนอกเหนือจากการเรียนการสอนที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตร อาจจะเป็นแผนผลศึกษาประจำภาคหรือประจำปี เช่น แผนการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน หรืออื่น ๆ (วารคดีดี เพียรชอบ, บรรยายในวิชาการบริหารผลศึกษา)

การที่โปรแกรมผลศึกษาในโรงเรียนจะบรรลุผลตามเป้าหมายมากน้อยเพียงใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้ว ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นผู้สอนผลศึกษาในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาคาทอลิกในกรุงเทพมหานครด้วยผู้หนึ่ง จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงสภาพและปัญหาในการจัดโปรแกรมผลศึกษา เพื่อที่จะได้ประมวลปัญหาต่าง ๆ ไว้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข การจัดโปรแกรมผลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาคาทอลิกในกรุงเทพมหานครให้ดีขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดโปรแกรมผลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาคาทอลิกในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัญหาที่เกี่ยวกับการจัดโปรแกรมผลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาคาทอลิกในกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกับครูผลศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดโปรแกรมผลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาคาทอลิกในกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานของการวิจัย

1. โรงเรียนมัธยมศึกษาคาทอลิกในกรุงเทพมหานคร มีสภาพและปัญหาการจัดโปรแกรมผลศึกษาในระดับต่าง ๆ ที่สามารถสำรวจและวัดได้
2. ความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูผลศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดโปรแกรมผลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาคาทอลิกในกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการโปรแกรมผลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาคาทอลิกในกรุงเทพมหานครในด้านการสอนผลศึกษาในโรงเรียน การจัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน การจัดการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน การจัดกิจกรรมเพื่อนันทนาการ และการจัดกิจกรรมพิเศษทางผลศึกษาเท่านั้น

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ผู้วิจัยถือว่าผู้ที่ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารและครูผลศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาคาทอลิกในกรุงเทพมหานคร ให้คำตอบที่เชื่อถือได้และตรงกับความเป็นจริง
2. ทุกโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนวิชาผลศึกษาตามหลักสูตร และข้อบังคับของกระทรวงศึกษาอย่างเดียวกัน

ความจำกัดของการวิจัย

เนื่องจากกลุ่มประชากรมีความแตกต่างกันในด้านภูมิหลัง ประสบการณ์ และพื้นความรู้ทางการผลศึกษา จึงอาจจะทำให้การมองปัญหาทางด้านผลศึกษาแตกต่างกัน และอาจจะมีส่วนต่อการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบสภาพการจัดการโปรแกรมผลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาคาทอลิกในกรุงเทพมหานคร
2. ทำให้ทราบปัญหาการจัดการโปรแกรมผลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาคาทอลิกในกรุงเทพมหานคร

3. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับหัวหน้าหมวดพลานามัย และครูพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาคาทอลิกในกรุงเทพมหานคร ในการปรับปรุงการจัดโปรแกรมพลศึกษาให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

4. เพื่อเป็นแนวทางแก่คณะกรรมการบริหารสภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย และผู้บริหารโรงเรียน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพลศึกษา ในการปรับปรุงงานด้านพลศึกษาให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

โรงเรียนมัธยมศึกษาคาทอลิก หมายถึง โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งจัดให้มีการสอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 หรือมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 และเป็นสมาชิกของสภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย

โปรแกรมพลศึกษา หมายถึง โปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยโครงการต่าง ๆ 5 โครงการ คือ

1. โครงการสอนพลศึกษาในโรงเรียน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้ทักษะของกีฬาประเภทต่าง ๆ ตลอดจนให้ทราบความรู้ทั่วไปของกีฬานั้น ๆ ด้วย

2. โครงการแข่งขันกีฬภายในโรงเรียน หมายถึง การจัดการกิจกรรมการแข่งขันกีฬภายในโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนได้นำความรู้และทักษะทางกีฬาที่ได้เรียนมาแล้ว มาใช้ในสถานการณ์แข่งขันที่แท้จริง

3. โครงการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน หมายถึง การจัดการกิจกรรมทางพลศึกษาเพื่อแข่งขันกับโรงเรียนอื่น ๆ เช่น กีฬาประเพณี กีฬากลุ่มโรงเรียน กีฬาเชื่อมความสัมพันธ์ ตลอดจนกีฬาที่จัดโดยหน่วยงานของรัฐบาล หรือเอกชน

4. โครงการจัดกิจกรรมเพื่อนันทนาการ หมายถึง การจัดกิจกรรมพลศึกษา นอกเวลาเรียนปกติ เช่น เวลาพัก หลังเลิกเรียน วันหยุด ฯลฯ เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียน ได้ใช้ความสามารถตามความถนัดหรือสนใจ เข้าร่วมกิจกรรม ทั้งนี้เพื่อให้ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

5. โครงการจัดกิจกรรมพิเศษทางพลศึกษา หมายถึง การจัดกิจกรรมพลศึกษา ในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนที่มีความสามารถหรือสภาพร่างกายที่แตกต่างจากคนอื่น ๆ โดย ดัดแปลงการจัดกิจกรรม สถานที่ อุปกรณ์ และวิธีสอนต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับความสามารถและ สภาพร่างกายของนักเรียน

ผู้บริหาร หมายถึง ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่ และหัวหน้าฝ่ายวิชาการหรือผู้ช่วย ฝ่ายวิชาการ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาคาทอลิกในกรุงเทพมหานคร

ครูพลศึกษา หมายถึง ครูผู้สอนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่รับผิดชอบการเรียน การสอนวิชาพลศึกษา ทั้งที่มีวุฒิและไม่มีวุฒิทางพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาคาทอลิก ใน กรุงเทพมหานคร

สภาพ หมายถึง สภาพการณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย